Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXIV., št. 180 — Ljubljana, torek 11. avgusta 1931 — Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE. Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PO PLEBISCITU V NEMČIJI

Poraz ekstremistov bo zelo povoljno vplival na notranji in zunanji politični razvoj Nemčije — Ugoden vtis v inozemstvu — Pred posetom francoskih državnikov — Obračun z ekstremisti

Berlin, 11. avgusta. Listi se šele danes podrobno bavijo s rezultati nedeljskega ljudskega glasovanja. Predvsem ugotavljajo, **da so stranke, ki so se združile za plebiscit, od zadnjih parlamentarnih volitev precej nazadovale. To se je pokazalo celo v onih volilnih okrožjih, kjer so bile desničarske stranke doslej najmočnejše. Tako so te stranke samo v vzhodni Prusiji nazadovale za 60.000 glasov. Skupno so nazadovale za nad 2 in pol milijone glasov.**

Pregled nedeljskih rezultatov kaže, da je bila udeležba pri glasovanju zlasti v delavskih okrožjih najmanjša. Komunisti se niso pokorili navodilom svojega vodstva, čeprav so drugače zelo disciplinirani. Hudo razočaranje so doživele tudi one meščanske stranke, ki so se zavzemale za nacijonalistični predlog. Tako je n. pr. nemška ljudska stranka zašla v silno mučen položaj. Nacijonalistom se ni prikupila, ker so njeni volilci v veliki večini ostali doma, ostalim meščanskim strankam, s katerimi je bila doslej več ali manj v koaliciji, pa se je tudi hudo zamerila. Uresničilo se je, kar so poznavalci razmer napovedovali že prej.

Funkcijska doba pruskega parlamenta poteče meseca decembra in v zakonitem roku se bodo itak vršile nove volitve. **Nedeljsko ljudsko glasovanje je povzročilo med strankami le hudo zmešnjavo, ki se bo pri parlamentarnih volitvah hudo maščevala.** Volitve se bodo vršile pod docela drugačnimi okoliščinami, kakor pa je bilo nedeljsko glasovanje. Sledila bo popolna pregrupacija strank in razmerja moči. Meščanska sredina se bo najbrž približala pruski vladi, ki bo tako izšla iz volitev zelo ojačana. Kmalu se bo pokazalo, ali imajo ekstremni desničarji tudi še po nedeljskem porazu toliko vpliva na zmerne meščanske kroge, kakor so ga imeli doslej.

Miren razvoj, ki bo skoro gotovo sledil napetosti zadnje dobe, bo omogočil izvedbo že dolgo zasnovanih reform. Razgovori med državno in prusko vlado glede nameravanih reform se bodo v kratkem nadaljevali. Te reforme naj bi tvorile pričetek velike upravne reforme za vso nemško državo. Nekatera pruska ministrstva bodo združena z državnimi ministrstvi, tako predvsem prometno, trgovinsko, za narodno prehrano in za pravosodje. V zvezi s tem se bodo morale izvršiti tudi večje upravne izpremembe v posameznih deželah. Zamišljena je temeljita reforma vseh občin. Na ta način bo v veliki meri onemogočen strankarski vpliv na najvažnejše upravne posle, kar bo zopet omogočalo mirnejši in neodvisen razvoj.

V zunanjepolitičnem pogledu je izid nedeljskega glasovanja velevažen. Nemški meščanski krogi so pokazali, da znajo še vedno trezno misliti in gotovo je, da vsaj za nekaj časa ni pričakovati večjih notranjepolitičnih prevratov in homatij, ki bi mogle izzvati novo krizo. To bo zelo ugodno vplivalo na pogajanja, ki jih bosta imela dr. Brüning in dr. Curtius v bližnji bodočnosti. Posebno važno je to za skorajšnja francosko-nemška pogajanja, ki se bodo vršila bržkone ob priliki poseta francoskega ministrskega predsednika Lavala. To se kaže tudi v komentarjih inozemskega tiska.

Tako v Franciji kakor v Angliji presojajo položaj sedaj mnogo ugodnejše, kakor pa pred glasovanjem na Pruskem. Gotovo je, da se je zunanjepolitični položaj Nemčije s porazom ekstremistov zelo okrepil. Tudi ameriški tisk je enakega naziranja.

Newyorška »Herald Tribune« na primer podčrtava, da se je z izidom nedeljskega glasovanja zelo povečal izgled na inozemsko finančno podporo. Inozemstvo je zopet dobilo zaupanje v Nemčijo in njeno bodočnost in to se bo pokazalo že v bližnjih dneh, ki bi bili lahko usodni za Nemčijo, če bi bil izid pruskega plebiscita drugačen. Izid glasovanja je še posebno važen za Francijo in ameriški krogi izražajo nado, da bo znal ministrski predsednik Laval to dejstvo primerno izkoristiti za zbližanje med Francijo in Nemčijo, za kar je sedaj najbolj ugodna prilika.

Zmaga demokracije

Berlin, 11. avgusta. Listi, ki so blizu pruski vladi, pozdravljajo v izčrpnih komentarjih izid plebiscita in ga označujejo kot uspeh pruske vlade. »Abend« piše, da se je napad združenih ustavnih sovražnikov na republiko izjalovil. Republika je vzdržala napad svojih sovražnikov. Včerajšnja zmaga vlade je težak poraz za desničarski radikalizem, ki je že menil, da je blizu oblasti. »Berliner Tageblatt« označuje rezultat glasovanja kot porast demagogije. Kljub temu je ta izid tudi za demokracijo povod, da bo prijela s podvojeno silo za delo. »Germania« piše, da je desničarska opozicija popolnoma pogorela s svojimi metodami. »Deutsche allgemeine Ztg.« izjavlja, da se bo boj nadaljeval. Če pri plebiscitu ni bilo popolnega uspeha, je to utemeljeno iz psiholoških in gospodarskih ozirov. Plebiscit je kot sredstvo politike končnoveljavno izločen. »Lokal Anzeiger« smatra, da izid plebiscita samo potrjuje, da se je narod popolnoma osamosvojil. »Deutsche Tageszeitung« označuje nedeljski plebiscit kot zanesljiv znak političnega boja, ki ne daje povoda misliti, da je bitka izgubljena. Narodno - socialistični »Angriff« smatra, da je pri izidu tega glasovanja največje presenečenje, ker se je komunistična stranka Nemčije tako razcepila, da je samo neznaten del komunistov sledil odredbam svojega strankinega vodstva.

Napad na dva angleška novinarja

Berlin, 11. avgusta. Zastopnika londonskega lista »Daily Express«, angleška novinarja Delmer in Nicholsel sta bila v nedeljo, ko sta hotela pred nekim glasovalnim lokalom v Köslinerstrasse fotografirati, napadena od komunistov in pobita na tla. Oba sta dobila več poškodb. Komunistom se je posrečilo pobegniti pred aretacijo.

Berlin, 11. agvusta. **Policijska direkcija objavlja, da je bilo pri nedeljskih sporadu na Bülowplatzu 13 mrtvih in 30 ranjenih.** Policija misli, da je bilo na strani komunistov še več mrtvih in hudo ranjenih, da pa so komunisti odvedli seboj, da bi jih ne izdali.

Komunistična stranka bo prepovedana

Berlin, 11. avgusta. Z ozirom na komunistične izgrede in umore policijskih uradnikov v Berlinu, ki so bili očividno že v naprej pripravljeni, je stopilo vprašanje prepovedi komunistične stranke zopet v ospredje. Na pristojnem mestu so mnenja, da lokalna prepoved kakor tudi prepoved, ki bi veljala samo za Prusko, ne pride v poštev. Notranje ministrstvo je dobilo od več strani migljaje, naj bi izdalo prepoved, ki bi veljala za vso državo.

Berlin, 11. avgusta. **»Deutsche Allgemeine Ztg.« poroča, da namerava pruska deželna vlada predlagati splošno prepoved komunistične stranke in vseh njenih organizacij v Nemčiji. Doslej formalni predlog še ni bil ustavljen, pač pa se že vrše o tem razgovori med prusko in državno vlado. Za prepoved komunistične stranke obstoja več možnosti. Najbolj verjetno je, da bo državna vlada v smislu ustavnih določb in zakona o zaščiti republike naprosila deželne vlade, naj v svojem področju zabranijo nadaljnje delovanje komunistične stranke in vseh komunističnih organizacij in ustanov.**

Nova zasilna uredba o tisku

Berlin, 11. avgusta. Predsednik Hindenburg je danes podpisal uredbo, s katero se omilijo določbe nedavne zasilne uredbe glede tiska. V bodoče lahko lokalne oblasti in deželne vlade prisilijo liste k objavi zahtevanih razglasov samo v sporazumu z državnim notranjim ministrom.

Poset francoskih državnikov v Berlinu

Pariz, 11. avgusta. **Kakor poroča »Echo de Paris«, je ministrski predsednik Laval izjavil, da po izidu nedeljskega plebiscita na Pruskem ni več nobenih ovir za poset francoskih državnikov v Berlinu. Dne 20. avgusta se bo vršila seja vlade, na kateri bodo sklepali, kdaj odpotuje Laval, Briand in Flandin v Berlin. Seji bo predsedoval predsednik republike Doumer. Na tej seji bodo sklepali o podrobnostih berlinskega poseta in tamošnjih razgovorov z nemškimi državniki. Istočasno bo imenovan dosedanji državni podtajnik Poncet za poslanika v Berlinu, tako da se bo že v tem svojstvu udeležil berlinskih razgovorov.**

Washington, 11. avgusta. Državni podtajnik Castle je v razgovoru z novinarji izrazil svoje zadovoljstvo nad izidom pruskega glasovanja ter naglasil, da bo to mnogo pripomoglo k ojačenju zaupanja v Nemčijo.

Madžarska finančna kriza

Prizadevanja za inozemsko posojilo — Pred obnovo plačilnega prometa — Vesti o omejitvi uvoza

Budimpešta, 11 avgusta. V četrtek se bo sestala kontrolna komisija tridesetletnice, da vzame na znanje poročilo vlade o gospodarskem položaju države. Komisiji bo baje predložen načrt za sanacijo, ki bo vseboval določbe o uravnovešenju državnega proračuna in drugih ukrepih. Razen tega bo vlada na tej seji podala izjavo o stanju pogajanj za posojilo. V splošnem presojajo sedaj razmere za dosego inozemskega posojila nekoliko bolj optimistično, vendar pa ne govore več o sedmih, temveč samo o petih milijonih funtov šterlingov. Francija in Italija, Švica in Nizozemska bodo baje prevzele emisijo madžarskih zakladnic.

V petek bo potekla doba nedavne vladne odredbe o ustavitvi plačilnega prometa na Madžarskem. Vlada se že sedaj bavi z ukrepi, ki bodo potrebni v petek. Banke so v posebni spomenici sporočile svoje želje in predloge. Danes popoldne je izzvala precejšno pozornost govorica, da namerava vlada v zvezi s prepovedjo izvoza valute v inozemstvo, izdati ukrepe, ki bi otežkočali tudi uvoz na Madžarsko. Potrditve te vesti zaenkrat še ni bilo mogoče dobiti.

Zaradi nedavne devizne naredbe, ki prepoveduje izvoz in nakazovanje penga v inozemstvo, so oblastva izdala dalekosežne ukrepe, ki onemogočajo zlorabo teh določb. Pri finančnih oblastvih so bile na vseh mejah ustanovljene posebne ekspoziture. Pri policijskem predsedstvu je bil ustanovljen poseben oddelek valutnih in deviznih strokovnjakov, ki imajo nalogo nadzirati devizni promet. Oddelek je dobil za številne prijave, v katerih so privatne osebe obdolžene tihotapljenja z devizami v inozemstvo. Trenutno se vrši o teh prijavah preiskava.

Budimpešta, 11. avgusta. Madžarska poštna uprava je popolnoma ustavila nakazovalni promet za inozemstvo. V denarnih pismih se lahko z dovoljenjem Narodne banke tudi v bodoče pošilja denar v inozemstvo.

Škandalozne razmere v ameriških zaporih

S srednjeveškimi inkvizicijskimi metodami izsiljujejo priznanja osumljencev — Senzacijonalno poročilo preiskovalne komisije

Washington, 11. avgusta. **Državna komisija, ki je preiskovala razmere v ameriških zaporih, objavlja uničujoče poročilo, iz katerega je razvidno, da so se skoraj v vseh ameriških policijskih zaporih uporabljale prav srednjeveške metode, ki so naravnost barbarske in protizakonite. Poročilo navaja nad 100 primerov, v katerih so bila priznanja jetnikov izsiljena z mučenjem. Jetnike so med drugim ovirali pri spanju, pretepali z gumijevkami in mučili na najrazličnejše načine, da bi izsilili priznanja. Umorov osumljene so celo zapirali skupno z mrliči, da bi jih tako prisili k priznanju. Tudi torture z vodo so uporabljali zelo često. Preiskovalni odbor zahteva od predsednika, naj z vsemi zakonitimi sredstvi nastopi proti tem škandaloznim razmeram.**

Čitajte ilustrovano revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

Amerika demantira

Amerika noče o znižanju vojnih dolgov ničesar slišati in hoče počakati na potek Hoovrovega moratorija

Washington, 11. avgusta. **Tudi tukajšnji listi so objavili poročila o razgovorih, ki so se vršili minule dni med Macdonaldom in ameriškim zunanjim ministrom Stimsonom. Po teh vesteh sta oba državnika razpravljala o splošni finančni krizi in prišla do spoznanja, da je neobhodno potrebno omiljenje vojnih bremen.**

Po časopisnih vesteh sta se oba zedinila na to, da bo treba vsaj za polovico črtati vse vojne dolgove. Iz Londona poročajo obenem, da bi se imela v kratkem vršiti še ena konferenca, na kateri bi podrobneje razpravljali o tem problemu.

Državni podtajnik Castle je vse te vesti demantiral ter naglasil, da so brez vsake osnove. Ameriška vlada za enkrat ne misli več dajati Evropi novih koncesij, ker mora upoštevati tudi svoj lastni finančni in gospodarski položaj. Šele po poteku reparacijskega moratorija, ki ga je izposlovala Amerika s Hoovrovim predlogom, se bo videlo, ali bodo potrebni še kaki nadaljnji ukrepi.

Kitajska katastrofa

20 pokrajin poplavljenih — 400 bolnikov utonilo — Poplavam sta se pridružili kuga in lakota

Hankau, 11. avgusta. *Katastrofa v poplavljenih provincah na Kitajskem je od ure do ure hujša. Zaradi neprestanega deževja vode še vedno naraščajo in poplava se čim dalje bolj širi. Sedaj je poplavljenih že 20 provinc. V Hankauu je položaj naravnost obupen. Voda vedno bolj izpodjeda hiše, ki se druga za drugo rušijo. Včeraj se je porušil cel blok modernejših stavb. Med njimi se je porušila tudi bolnica, ki jo vzdržujejo misijonarji. Po dosedanjih vesteh je pri tem nad 400 bolnikov utonilo ali našlo smrt pod razvalinami. Pomanjkanje živil je tako občutno, da ljudje v množicah umirajo od gladu. Vsak dan jih umre več sto. Ker jih ne utegnejo pokopati, leže trupla mrličev kar po cestah in hišah, v kolikor jih ne odplavi voda. Zaradi tega postaja večja nevarnost epidemij. Oblasti si na vse načine prizadevajo pomagati beguncem, katerih število narašča v milijone.*

Briand okreval

Pariz, 11. avgusta. Zunanji minister Briand, ki se mudi na svojem posestvu, se je že popolnoma popravil. Deset dni odmora je zadostovalo, da je izginila prejšnja utrujenost. Briand hodi ves dan na sprehode in ribari ter se počuti prav dobro. Z zunanjim ministrstvom je v stalni telefonski zvezi in sam vodi vse važnejše posle svojega resora. Kakor zatrjujejo iz njegove okolice, bo spremljal ministrskega predsednika v Berlin ter bo ob priliki septemberskega zasedanja Društva narodov tudi osebno vodil francosko delegacijo.

Avstrija išče posojilo

Dunaj, 11. avgusta. Uradna vest ugotavlja, da je avstrijska vlada nocoj zaradi plasiranja svojih zakladnic glede na mednarodni finančni položaj pričela pogajanja z Društvom narodov. Kakor je zvedel vaš dopisnik, gre pri tem za plasiranje zakladnic za 150 milijonov šilingov s posredovanjem Društva narodov. Ta znesek mora Avstrija vrniti Angliji in sicer za kratkoročno posojilo, ki ga je prejela od Anglije ob priliki poloma Kreditanstalta. Istočasno bo baje avstrijska vlada podvzela korake za emisijo druge tranše posojila 60 milijonov dolarjev, ki je del velikega inozemskega posojila, sklenjenega v začetku letošnjega leta.

»Maligin« odkril tri otoke

Moskva, 11. avgusta. Ekspedicija ledolomca »Maligina« je na južnozahodnem delu otoka Karla Aleksandra odkrila tri male otoke. V vzhodnem delu Backovega preliva je odkril četrti otok na mestu, kjer je bila na zemljevidu začrtana morska ožina. Odkriti otoki se nahajajo na 81 stopnji 12 minut severne širine ter 50 stopnji 55 minut vzhodne dolžine. Zaradi ledu »Maligina« ni bilo mogoče, da bi se približal Aleksandrovemu otoku in da bi ekspedicija iskala na njem po ostankih ponesrečenega italijanskega zrakoplova »Italije«. Ledolomec je nadaljeval pot v Markhamsund ter je 8. avgusta zjutraj dospel do otoka Alger.

Trije avtomobilisti zgoreli

Berlin, 11. avgusta. V bližini Löwenberga, 60 km daleč od Berlina, je nekemu berlinskemu avtomobilu počila pnevmatika, zaradi česar je zdrvel po obcestnem bregu. Pri tem je eksplodiral bencinski tank in se je avtomobil vnel. V avtomobilu so bili generalni direktor berlinske telefonske tvornice Zwietusch, bivši generalni direktor državne zveze avtomobilske industrije dr. Kurt Sperling in njegova žena. Vsi trije so obležali pod prevrnjenim avtomobilom ter so živi zgoreli. Šoferja je v zadnjem hipu potegnil iz voza neki slučajno po cesti došli potnik ter ga tako rešil.

Epidemija legarja v Carigradu

Carigrad, 11. avgusta. **V raznih delih mesta je obolelo mnogo ljudi na legarju, ki je zahteval tudi že številne smrtne žrtve. Nalezljiva bolezen divja najbolj v Peri med žrtvami nedavne požarne katastrofe.**

Poset Venizelosa v Rumuniji

Bukarešta, 11. avgusta. Grški ministrski predsednik Venizelos bo prihodnje dni službeno posetil rumunsko prestolnico. Pri tej priliki bo razpravljal z rumunskimi državniki in politiki o sodobnih aktualnih problemih, obenem pa bo imel sestanek z bivšim grškim kraljem Jurijem. V rumunskih političnih in diplomatskih krogih se govori, da je ta sestanek v zvezi z možnostjo povratka kralja Jurija na grški prestol.

Titulescu prevzame vodstvo caranistov?

Bukarešta, 11. avgusta. Bivši ministrski predsednik Maniu je izjavil v Oradea Mareu novinarjem, da ne misli na povratek v politično življenje. Glede vesti o ustanovitvi bloka transilvanskih poslancev je izjavil Maniu, da ta zadeva sedaj v poletju sploh ni pereča. Maniu tudi ni priporočal kralju, da bi pozval liberalce v vlado, ker zaide vsaka politična stranka, ki prevzame vlado, v najtežavnejši položaj.

»Cuventul« poroča, da bo Titulescu v kratkem pustil svoje poslaniško mesto v Londonu in se vrnil v domovino, kjer bo prevzel vodstvo narodne kmetske stranke. Transilvanske mladinske organizacije narodne kmetske stranke so baje že proglasile Titulesca za svojega voditelja.

Ljevaković pomiloščen

Beograd, 11. avgusta. Davi ob 5. je bila na dvorišču uprave grada izvršena smrtna obsodba nad Ivanom Rosićem, ki je bil obsojen zaradi umora župana Berića v Novi Gradiški od državnega sodišča na smrt na vešalih. Drugi obsojenec, Ivan Ljevaković starejši je bil pomiloščen in smrtna kazen spremenjena v dosmrtno ječo.

Katastrofalen potres

Ljubljana, 11. avgusta. **Observatorij ljubljanske univerze je snoči ob 22.27,37 zabeležil v daljavi 10.820 km katastrofalen potres. Potresni sunki so bili tako močni, da je iglo vrglo iz aparata. Potres je trajal skoro dve in pol ure. Prizadeta je bržkone Japonska ali Amerika ali pa otočja v Tihem oceanu.**

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2274.96 — 2281.80, Bruselj 786.21.—788.57, Curih 1101.15 do 1104.45, Dunaj 793.36 — 795.76, London 274.18 — 275, New York 5635.10—5652.10, Pariz 221.11—221.77, Praga 167.26—167.70, Trst 295.26—296.16.

INOZEMSKE BORZE.

Curih. Beograd 9.08, Pariz 20.09, London 24.90, Nework 512.75, Bruselj 71.41, Milan 26.815, Madrid 44.35, Amsterdam 206.50, Dunaj 72.05, Sofija 3.72, Praga 15.19, Varšava 57.40, Budimpešta 90.025, Bukarešta 3.05

Tramvaj dobi kmalu stanovanje

Čez mesec dni bo nova tramvajska remiza, kjer bo prostora za 50 velikih vozov, baje že dograjena

Ljubljana, 11. avgusta.

Ne da bi hoteli trkati na ozka socialno čutečih meščanov ter posredovati med njimi in brezstrešniki zaradi stanovanj, čeprav se stvar nekoliko tiče stanovanjske mizerije. Za vse vrste mizerij ni drugega leka kot tolažba, češ, zadovoljni bodite, drugim prede še slabša. Zato bodi mimogrede rečeno, da še nimajo strehe niti naši novi tramvajski vozovi ter meščani niti ne vedo, da prenočujejo kar na cesti. In, tudi veliko tovarno keksov B. Pauer & Co. Splioh prerokujejo poznavalci razmer, da se bo mesto v to stran še zelo širilo. To je pa še precej odvisno tudi od vprašanja cestne železnice v Št .Vid. Čuje se, da bodo vecino kmalu začeli graditi tramvajsko progo naprej proti Št. Vidu. Včeraj so baje že postavljali profile in trasirali progo.

Upravno poslopje cestne železnice, ki stoji pred remizo ob cesti, je znotraj že

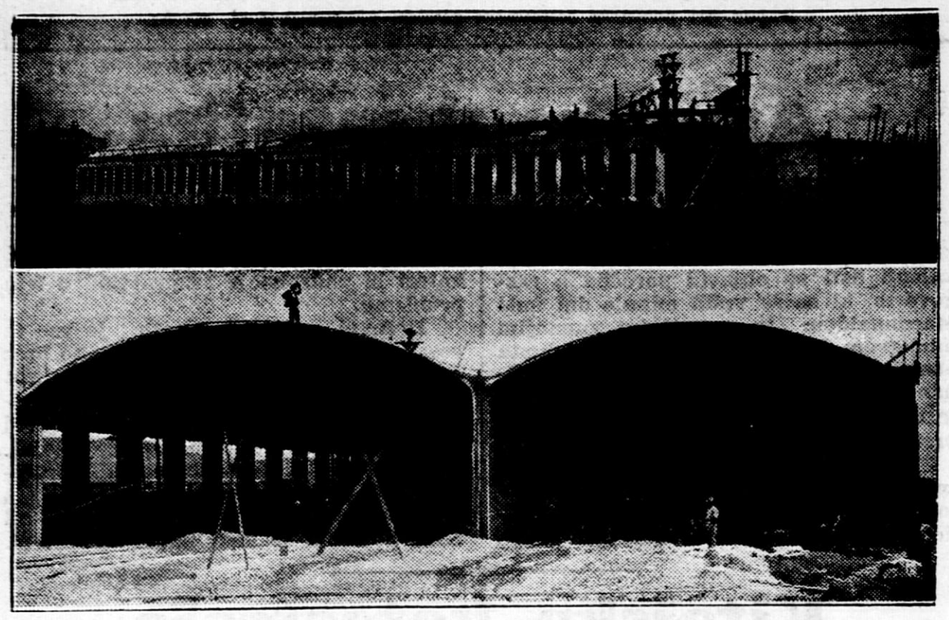

ker gradimo novo tramvajsko remizo, ki je največja betonska zgradba, kar se jih zdaj gradi pri nas, čeprav gradimo tudi nebotičnik in veliko carinsko skladišče, ni odveč, če krenemo v Zg. Šiško, da vidimo, kako daleč je že napredovala gradnja.

Čeprav vozi tramvaj v Šiško vsakih 6 minut, je vendar skoraj vedno dovolj potnikov tudi te pasje dni. Ljubljana je ta mesec še bolj zapuščena ter prazna kot je bila prejšnji. In celo na Celovški cesti ni več avtomobilskega prometa, ki bi se mogel vsaj malo primerjati prometu, kakršen je bil prejšnje čase. Zato poživlja Šiško še tramvaj, prav tako kot Ljubljano. Okoličanke, ki potujejo domov s tramvajem proti Gorenjski strani, se hočejo po vsej sili peljati še naprej iz Šiške. Ljudje ne morejo razumeti, zakaj ne grade tramvajske proge naprej proti Št. Vidu. Značilno je, da se vozi največ ljudi do konca proge, mnogi pa gredo potem še peš naprej v Zgornjo Šiško in Dravlje. Tramvajska dela so končana do remize, vendar pa tramvaj ne vozi do tja, ustavlja se pri gostilni »Pri Franceljnu«, kakšnih 50 m naprej od mitnice. Od tu je do remize še približno 700 m. Remiza se vidi kmalu, čeprav je za ovinkom in drevjem ter vzbuja vtis, pogledana tako od strani, velikega tovarniškega poslopja, z velikimi okni, krepkimi stebri in obokano streho. To streho, ki jo tvorita, kot znano, železobetonska oboka, vsako krilo poslopja pokriva eden, zdaj izolirajo z ameriškim izolačnim sredstvom »conco«, neke vrste asfaltom. Beton namreč propušča vodo in, ker je dober provodnik toplote in mraza, se v notranjosti, zlasti pozimi, poti, ker se kondezira na njem zračna vlaga, ako ni dobro izolinan proti zraku.

Sredi poti med remizo in zadnjo tramvajsko postajo grade ob levi strani ceste izgotovljeno, zunaj so pa začeli obmetavati pročelja.

Remiza napravi s sprednjim pročeljem mogočen vtis. Široka je 34 m, vhoda v oba krila sta visoka po 5 m, v levo krilo je izpeljanih 5 tirov, tu bo remiza, v desno, kjer bo delavnica, pa 2. Za vrata so že vzidali na obeh straneh železne podboje, ki so obenem nosilna konstrukcija za betonski zid, ki ga te dni betonirajo nad vhodoma in, ki bo zapiral odprtino nad vrati ter tvoril obenem kuliso, pročelje, ki bo zakrivala strešna oboka. Remiza, to je notranjost levega krila, je že ometana.

Streho so pričeli betonirati 20. junija. Betoniranje teh obokov je bilo eno največjih in najtežjih del pri tej gradnji. Streha meri v horizontalni ploskvi, kot zazidana ploskev, okrog 3400 m², kar dovolj pove, kako ogromno delo je bilo betoniranje. 13. julija je bila remiza že pod streho. Delali so noč in dan, zaposlenih je bilo okrog 200 delavcev. Ploskve notranjosti levega krila znašajo 3300 m², ometali so jih pa v treh tednih. Do polovico dolžine so tu že tudi izpeljani tiri. Včeraj so monterji cestne železnice montirali nosilno omrežje za elektrovod pred remizo. Tudi v desnem krilu je že položen en tir.

Pri zidarskih delih je zaposlenih zdaj okrog 40 zidarjev. Ometavajo zunanje stene, »vlečejo« glavni venec ali napušč ob levem pročelju, zadnja fasada je že skoraj končana, ob stranski desni pa postavljajo oder. Čez mesec dni bo baje remiza že uporabna, monterskih in drugih tramvanjskih del je obenem z betoniranjem temeljev za tire za nekaj tednov. Takrat bo tramvajska »stanovanjska kriza« rešena — »za nedogledni čas, saj bo remiza lahko vzela pod streho 50 velikih vozov.

Naši gospodarski krogi na Češkoslovaškem

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine daje o potovanju predstavnikov našega gospodarstva na Češkoslovaško, ki bo trajalo od 7. do 13. septembra naslednja pojasnila:

Potovanje se bo vršilo v interesu napredka trgovine med obema državama, ki zlasti zdaj po sklenitvi trgovinske pogodbe med Češkoslovaško in Jugoslavijo zasluži večjo pozornost. Potovanje bo imelo resen program in mu bo svrha praktična korist tako za obiskovalce, kakor za domačino. Po poročilih iz Prage vlada tam že veliko zanimanje za ta obisk. Veliko število češkoslovaških industrijcev, uvoznikov in izvoznikov se udeleži sprejema naših gospodarskih krogov, da pride tako z njimi v direkten stik.

V programu je nekaj zelo važnih prireditev splošnega pomena, ki naj pomagajo ustvariti kontakt med našimi in češkoslovaškimi industijci in gospodarskimi krogi. Tako bo 7. septembra prirejen na praškem velesejmu »Jugoslovenski dan«, posvečen jugoslovanskemu gospodarstvu. Ta dan bo pomemben za obisk jugoslovenskega paviljona. Razen zastopnikov oblasti in korporacij bodo prisostvovali tudi naši gospodarski krogi.

8. septembra dopoldne bo ogled češkoslovaških industrij in tovarn. Istega dne bo tudi seja interesentov za jugoslovansko prizvodnjo in konferenca češkoslovaških kmetijskih zadrug z našimi kmetijskimi zadrugami, da bi se dosegle med njimi čim tesnejše zveze in sodelovanje. Razen tega se bodo vršili sestanki zastopnikov industrij po skupinah. Do bodo mogli udeleženci čim plodonosneje izkoristiti pičlo odmerjeni čas, bodo razdeljeni po skupinah tako, kakor določa program. Program je glede na resne razmere in na jesensko delovno sezono sestavljen tako, da bo obisk kar mogoče kratek, vsega skupaj 6 dni, in da se bo ta čas kar najracijonalneje izrabil, obenem pa bo potovanje po možnosti poceni. Stroški bodo znašali ali 2250 Din za vožnjo v II. razredu od Maribora do Prage in povratek na državnih železnicah do meje v Subotici ali Koprivnici, dalje vidiranje potnih listov za Avstrijo in Madžarsko, stanovanje v prvorazrednih hotelih in hrana za 6 dni, in vožnja z avtobusi — ali pa 1450 Din. V drugo ceno je všteta samo vožnja z železnico in avtobusi ter vidiranje potnih listov, ni pa všteto stanovanje in tudi ne hrana.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine se nadeja, da se bo zbralo mnogo predstavnikov našega gospodarstva, ki bodo porabili to priliko in pokazali češkoslovaškim bratom zanimanje, ki ga imajo zanje tako v gospodarskem, kakor tudi v političnem pogledu. Zato je Zavod razposlal vsem gospodarskim ustanovam tiskan program, v katerem jih vabi, naj opozore svoje člane na to potovanje in naj se ga tudi sami po svojih delegatih udeleže.

Vsa pojasnila daje propagandni odsek Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd, Negoševa 5, telefon 3475 in 6394. Prijave se sprejemajo do vštetega 25. avgusta. Priložiti jim je treba tudi potnico, potrjeno od naših oblasti.

Besedo imajo naši čitatelji

Glas iz Rožne doline

Zadnjič se je omenjal amerikanski napredek Rožne doline, kar je vse hvale vredno. Kanalizacija, vodovod in napeljava elektrike so najvažnejša javna dela. Kanalizacija je razkopala vse ceste počez in povprek. Ne vemo pa iz katerega vzroka se ne bo delal kanal na XVII. cesti? Mislimo, da bi bila sedaj najlepša prilika, da se uredi tudi tukaj kanal in vodovod, ker bo v doglednem času gotovo zazidana tudi leva fronta hiš proti Rožniku. Sedaj, ko so na razpolago delavci, »tovarna za cevi« in smo navajeni na razkopane ceste, naj bi se uredila tudi ta zapuščena cesta, da bo potem mir. Prav nujno je potrebna tudi svetilka na vogalu VIII.—XVII. in VIII. ceste, kjer vlada sedaj popolna tema. Vemo, da ima gospod župan polne roke dela in da ne more imeti v evidenci vseh pomanjkljivosti. Zato smo si dovolili opozoriti ga še na najbolj skriti kot Rožne doline.

Dalje bo potrebno prej ali slej misliti tudi na odvažanje smeti, črepinj in druge navlake, ki jo ljudje res nimajo kam nositi. Morda bi se za enkrat poskusilo, vsaj enkrat na mesec in če ne bi šlo drugače, tudi proti odškodnini. Večkrat se namreč zgodi, da ljudje zmečejo razno ropotijo kar na cesto in potem jo razbrskajo nekaj otroci, nekaj jo raznese veter, nekaj uničijo vozovi in že iz ozirov na javno snago in red ne bi smelo to biti. Za to dobroto bomo občini posebno hvaležni in ponovno prosimo, da se z odvažanjem smeti začne čimpreje. **Eden v imenu mnogih.**

Tudi kalkulacija

Ura je prav zdrknila na 22., ko ves izmučen in prepoten — po 18 urnem garanju — sedem k večerji. Kakor običajno tudi to pot izkoristim čas s čitanjem »Slov. Naroda«. Ko preletim uvodno stran in poleg druge-ga prečitam tudi kalkulacijo mesarjev, se mi nekaj posveti v glavi in si mislim: Kako neki bi bilo, če bi tudi kmetje prijeli za bridko orožje »plajbes« in začeli borbo za življenje ali smrt — da očuvamo svoje pravice. In že imam v stolpcih časopisa celo vrsto številk, a spak mi kar noče v enoten okvir. Preje sem mislil: no, če nimate dobička mesarji, ga imamo pa prav gotovo kmetovalci. Tu namreč po mojem skromnem mnenje ne drži tista o sitem volku in celi kozi. In vendar dobička kar noče in noče biti. Pa ne samo to; vsak račun mi pokaže gorostasno izgubo. Že je odbila 23. ura, a bil sem prav na kraju konkurza. Spat iti si tudi nisem upal — saj bi me še v sanjah preganjali beriči. Zato sem skušal pogubonosni »dobiček« pri živinoreji pokriti z drugimi panogami kmetijstva, toda s katerimi?

O mlekarstvu sem se že prepričal; če ne računam dela, amortizacije ter investicij, bi se mi le za silo krilo, riziko pa je še vedno tu! Prašičereji moram dati za »bohlonaj« delo, drva in svinjak, a riziko rdečice me še vedno tako mori, da se mi niti malo ne ljubi v tej panogi iskati kritja izgube pri živinoreji. Kaj pa poljedelstvo? No, tudi tu mi vsak račun pokaže fijasko. Tako grem k sadjarstvu, toda kje bo dobiček — ko pa že štiri leta ni nič obrodilo, pač pa sem moral nadoknati sadna drevesa, ki mi jih je uničila huda predlanska zima, dvakratna suša, druge pa mi je objedel zajec kljub temu, da sem imel vse zime ovite s slamo. No, sem si mislil: včasih so mi dejali oče: »Fant, čuvaj gmajnico, v njo se zatekaj samo v najhujši sili«. Sedaj, ko mi preti finančni polom, pa je menda dovolj tehten vzrok. Toda — joj meni! Sam ne morem napravljati drv in tudi ne podirati hlodov ter jih voziti daleč na žago ali postajo, ker bi s tem zanemaril druge panoge, zato bi bil pa polom še večji — ako pa najamem delavce in voznike, pa jim dam vse, da mi niti za davke in takse ne ostane.

No, sem si mislil, ako je tako, da je povsod sama izguba, kako pa je potem mogoče, da sploh še obstoja kmetija?

Globoko sem se zamislil, razmotrival sem in tuhtal položaj in razmere na vseh koncih in krajih, da nisem prav nič opazil, kdaj je bila ura polnoč in prišel sem do bridkega spoznanja, da visi obstoj današnje povprečne kmetije samo na treh — štirih nitkah in sicer na dejstvu:

1. da kmetovalec dela znatno ceneje, a tudi vztrajnejše napram drugim slojem;
2. da živi on mnogo skromneje kakor zasluži ozir. kakor to zahtevajo novodobni zdravstveni in splošni socijalni predpisi.
3. da svoje amortizacije razteguje trl do petkrat dalje, kakor jih je vajena trgovska odn. industrijska kalkulacija; od investiranega denarja pa ne išče niti ½% obresti!
4. da so razmere, v katerih se trenutno udejstvuje — vsaj upajmo, le prehoden pojav, ker drugače bo kljub zgoraj navedenim pogojem prej ali slej moral — propasti!

Naj bi ta ugotovitev našla v široki javnosti pravilno umevanje, na merodajnih mestih pa poleg tega tudi dobro voljo za prizadevanje, da se kmetijstvu — temelju vsega našega nehanja — še pravočasno priskoči na pomoč.

Izhoda sta samo dva: ali naj se kmetovalcu pravično oceni njegovo delo neposredno, ali pa naj se mu da možnost, da s cenejšo nabavo svojih potrebščin (življenjskega kakor gospodarskega značaja) more konkurirati na svetovnem trgu. Saj je znano, da povprečen evropski kmetovalec znatno ceneje nabavlja svoje potrebščine kakor naš — v enakem boju pa prihaja v poštev tudi le enako orožje!

Ker bi morda kdo med cenj. bravci utegnil dvomiti o istinitost mojih izvajanj, naj mu na tem mestu podam samo kratek, a temeljit dokaz resnice:

Imamo precej kmetijskih strokovnjakov — deloma tudi takih, ki iščejo služb — a se niti eden ne upa prevzeti povprečne kmetije, na kateri bi praktično dokazal, da kmetija nese! In vse to kljub temu, da ima za seboj desetletja teoretičnega kakor praktičnega strokovnega pouka. Ako si ta ne upa v povprečnem praktičnem kmetijstvu priboriti pogojev za osiguranje svoje eksistence— kako naj se pa potem človeku primerno preživi naš povprečen kmetovalec?! *V. J.*

Razsvetljava na stebrih

Nanovo urejena promenada kot podaljšek Aleksandrore ceste vzbuja mnogo pozornosti in tudi odobravanja. Pri dosedanji vročini ima sicer podnevi le malo obiskovalcev, toliko več pa ob večernih urah.

Ureditev razsvetljave na stebrih je zelo okusna in ekonomična. Vendar je že tako, da se moramo Slovenci vedno postaviti s kako »originalnostjo«, ki nam pač ne dela časti. V tem primeru so to električne žarnice, oziroma točneje njih prozorna zaščitna stekla.

V času, ko se povsod skuša preprečevati prejšnje brezobzirno uničevanje oči in živcev s prozornimi, nezaščitenimi žarnicami, z neoviranim izžarevanjem žareče električne nitke, se to vrši na »moderno« urejeni promenadi, ki je namenjena odpočitku in osveženju oči in živcev.

Zakaj se niso montirala motna zaščitna stekla, ki bi razširjevala mehko, prijetno svetlobo, je menda razumljivo samo onemu, ki je dal montirati sedanja prozorna stekla. Morda zato, da se tako lepo vidi vsako onesnaženje? Morda je hotela občina na nepravem mestu prihraniti par dinarjev na električnem toku? Ali pa so bila ta stekla v stari zalogi?

Ako bodo ta prozorna zaščitna stekla ostala na svojem mestu, si bodo pač morali občutljivejši sprehajalci nabaviti »temna očala«, da tako obvarujejo svoje oči in živce škodljivega vpliva vsiljivih »solnc«. *Sprehajalec.*

Kongres političnih internirancev v Ljubljani

Misel, da bi se letos priredil v Ljubljani sestanek vseh onih, ki so bili v burnih letih 1914 in 1915 zaradi srbofilstva internirani ali obsojeni in so bili v zaporih v Ljubljani na ljubljanskem Gradu, Mariboru ali Gradcu, je sprožil g. mag. phar. Majnarič, lekarnar v Gjurgjevcu. Prvotno je bil namen, naj bi se ta sestanek vršil 15. t. m. Ker pa se je izkazalo, da bi se do tega termina težko dalo pripraviti vse potrebno, je bil sestanek odgoden in se ima vršiti 6. septembra v Ljubljani povodom velikih svečanosti odkritja spomenika kralju Petru Osvoboditelju.

Vse priprave za ta sestanek je prevzel akcijski odbor, ki je bil izbran na seji dne 10. t. m. V ta odbor so vstopili ti - le gospodje in dame:

Ravnatelj **Rasto Pustoslemšek**, predsednik, **prof. Ivan Rudolf**, tajnik, gospa **Ada Baeblerjeva**, gdčna. **Božena Gorazdova**, odvetnik **dr. Jože Krapež**, odvetnik **dr. Janže Novak**, knjigovodja finančne direkcije **Hinko Hrovat** in prepar. **Drago Vahtar**. Ta odbor se bo po potrebi še izpopolnil.

Pripominjamo, da bo odbor preskrbel udeležencem kongresa vozne olajšave na železnicah in parobrodih in bo skrbel tudi za prenočišča. Jadranska plovitba je že dovolila 50% popust na vseh svojih parnikih. Isto bo storila tudi Dubrovačka plovitba. Na železnicah se nadejamo, da nam bo železniško ministrstvo dovolilo četrtinsko vožnjo.

Vse vozne olajšave bodo veljavne samo v zvezi z legitimacijo akcijskega odbora, ki jo pravočasno vpošljemo vsem onim, ki se prijavijo najkasneje do 16. t. m. Kdor se torej še ni prijavil, naj to nemudoma stori.

Doslej se je priglasilo že okrog 100 udeležencev, med temi tudi ban primorske banovine g. dr. Tartaglia. Dnevni red kongresa bo pravočasno objavljen. Kongres sam se bo vršil najbrž na ljubljanskem Gradu ali pa v Kazini. Po možnosti vzidamo na Gradu tudi spominsko ploščo.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes, torek, 11. avgusta, katoličani: Suzana; pravoslavni, 29. julija, Bolemir.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Kralj potepuhov.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg štev. 2; Ustar, Sv. Petra cesta 78. in Hočevar, Celovška cesta 34.

Gradnja carinarnice

Ljubljana, 11. avgusta.

Gradnja carinarnice naglo napreduje. Todni sta bila dograjena dva carinska stanovanjska objekta in spravljena pod streho, tretji bo pa prihodnji teden. Dograjeni sta bili tudi stražnica finančne kontrole in hišica dohodarstvenega urada. Zdaj polagajo temelje za upravno poslopje in carinska skladišča. Konture nove Vilharjeve ceste, ki bo vodila severno od dosedanje preko Dukičeve jame med upravnim poslopjem in stanovanjsko kolonijo, se že vidijo Cesta vodi že do skladišča Ilirije (Škrbec in Bartol) in je tudi že kanalizirana. Že prihodnje dni jo bodo začeli ob novem carinskem skladišču tlakovati.

Kakor smo že poročali, bo v zvezi z gradnjo carinarnice tudi potrebno napraviti več cest ter preurediti stare ceste. Tlakovanje Masarkove ceste v sektorju med Resljevo in Šmartinsko cesto je bilo končano. Cesta je tlakovana z drobnimi granitnimi kockami. Tako bo Vodmat neposredno vezan z zapadnim delom mesta. Cesta bo najbrž že prihodnji teden odprta za splošni promet.

V najkrajšem času pride na vrsto ureditev Šmartinske ceste. Še ta teden pričnó z zemeljskimi deli na Šmartinski cesti in sicer med Masarykovo cesto in Bohoričevo ulico. Ta čas, ko bodo cesto urejevali, bo za ves promet zaprta in se bo moral vršiti po Jegličevi ulici mimo Friškovca na Masarykovo cesto. Po teh ulicah se bodo tudi pomikali pogrebi in sprevodi. Ko bo ta del Šmartinske ceste urejen, pride na vrsto tudi drugi del od Jenkove ulice do podvoza, oziroma do mitnice na Vilharjevi cesti. Šmartinska cesta bo vsa tlakovana.

Smeh namesto operacije

Nasvet, naj se človek smeje, če hoče biti zdrav, ni brez podlage. Razpoloženje močno vpliva na človeški organizem. Toda vsak človek se ne more smejati, posebno v sedanjih težkih časih mnogim ni do smeha. Londonski medicinski tehnik »Lancet« poroča o primeru, ko je smeh človeku res pomagal. Ni pa šlo za vpliv na bolnikovo psiho, temveč za čisto mehanični način.

V londonski bolnici se je lečil mož, ki je imel v vratu nevaren gnojni čir. Navadno zdravniki tak čir odstranijo z operacijo, kar pa utegne biti pri starejših ljudeh nevarno. Zdravnik dr. Croft ja pa prišel na originalno idejo odpraviti čir brez operacije. Priredil je v bolnici komično predstavo, obstoječo v tem, da je začel svojega asistenta bombardirati z žganci, ki jih je bila polna skleda na mizi. Asistent pa ni držal rok križem, temveč je začel odgovarjati na bombardiranje seveda tudi z žganci. Bolnik s čirom v grlu je najprej debelo gledal zdravnika in njegovega asistenta, potem je pa počil v smeh tako, da so mu kar solze tekle iz oči. Čez nekaj časa je pa začutil, da mu je čir v grlu počil, ker so se mišice med smehom močno nategovale. Zdravnik mu je takoj izpral čir in čez nekaj dni je odšel mož zdrav domov. Za naglo okrevanje se mora zahvaliti smehu.

Prva kitajska letalka

Prva, kitajska letalka je gospodična Čan-Či-Van, ki je položila v Ameriki letalski izpit. V Ameriki je študirala tudi univerzo in ko se je vrnila domov, je postala učiteljica letalstva. Gospodična Van je prav dobra letalka. Ona ne zna samo letati, temveč se spozna tudi na konstrukcijo letala. Zato poučuje zdaj tudi gradnjo letal in upa, da bo mogla uspešno sodelovati pri ustanovitvi prvih dveh tovarn za letala na Kitajskem.

Novinarjem je prva kitajska letalka izjavila, da je sicer ženska, da bi pa v primeru vojne prav rada sama upravljala letalo za bombardiranje. Pogumno dekle je iz stare vojaške rodbine, ki ima za seboj bogate revolucijonarne tradicije. Njena mati je morala leta 1908. pred sodišče zaradi revolucijonarnega delovanja proti dinastiji Mandžu in ... povelje cesarja Kvansu je bila obglavljena. Tudi njen oče je umrl nasilne smrti. Najprej je študirala na domači univerzi, potem je pa odpotovala v Ameriko in študirala na univerzi v Newyorku.

Študirala je politične vede, toda njeno zanimanje se je vedno bolj obračalo k letalstvu, ki ga je začela kmalu študirati. Že čez nekaj m secev se je prvič sama dvignila v zračne višave in položila je letalski izpit. Letanje se ji zdi lahko in po njenem mnenju so Kitajci kot nalašč ustvarjeni za letalce, ker imajo zdrave živce in hladno kri. Zato hoče omogočiti kitajski mladini dostop v letalske šole in sploh propagirati letalstvo v svoji domovini.

Beli zobje: Chlorodont
prijetno osvežujoča zobna pasta s poprovo meto
tuba Din 8.— in Din 13.—

Dnevne vesti

— **Iz zdravniške službe.** V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan sekundarni zdravnik v Novem mestu dr. Fran Lebinger.

— **Prepoved zahajanja v krčme.** Okrajno sodišče v Ptuju je prepovedalo hlapcu Antonu Perneku, posestnikovemu sinu Jožefu Potrču, njegovemu bratu Ignacu Potrču in hlapcu Jakobu Friedlu iz Trnovske vasi ter hlapcu Francu Vindišu v Bišu zahajanje v krčme za dobo enega leta.

— **Nove znamke.** S 1. septembrom pridejo v promet nove franko- in porto - znamke z napisom Jugoslavija. Nove znamke so izdelali v državni delavnici v Beogradu v knjigotisku. Kraljevo podobo imajo v polprofilu na levo, dočim je na znamkah sedanje izdaje profil na desno. Napis se glasi »Jugoslavija« in sicer zgoraj v cirilici, spodaj pa v latinici. Znamke po 25 par bodo temnosive (doslej zelene), po 50 para zelene (doslej oljnato rjave), po 1 Din rdeče, po 3 Din modre, po 4 Din oranžnordeče, po 5 Din vijoličaste, po 10 Din svetlo - oljnato rjave, po 15 Din rdečkasto rjave, po 20 Din temno lila in po 30 Din lila rdeče (doslej oranžne). Odpravljene so znamke po 2 in 8 Din kot nepotrebne. Morda pridejo v promet pozneje še znamke po 1.50 in 6 Din.

— **Razpisane službe.** K. banska uprava zetske banovine razpisuje službo upravnika posestva v Kruševcu pri Podgorici, službo upravnika živinsko-mlekarske stanice v Gacku, službo upravnika kmetijske stanice v Peči, službo upravnika vinogradniškega in sadjarskega sadišča v Danilovem gradu in službo štirih sreskih kmetijskih referentov v kočanskem, bileškem, šavniškem in kosovsko-mitroviškem srezu. Prošnje je treba vložiti do 1. septembra.

— **Učiteljski tečaj na Krku.** Letošnji učiteljski tečaj na Krku, ki se je pričel 8. julija in bo trajal do 20. t. m. poseča 88 učiteljev in učiteljic in sicer iz savske banovine 60, iz dravske 6, iz primorske 9, iz drinske 6, iz zetske 2, iz dunavske 4 in iz vrbaske 1. Prijavilo se jih je pa nad 300.

— **Cigarete v škatlicah po 20.** Novosadska trgovska zbornica se je obrnila na upravo državnih monopolov s prošnjo, naj vzame iz prometa »Sava« cigarete v škatlah po 500 komadov, ker imajo trgovci z njimi sitnosti. Uprava državnih monopolov je odgovorila, da je naročila več strojev, ki bodo spravljali »Neretva«, »Morava«, »Zeta« in »Sava« cigarete v škatlice po 20 komadov. »Sava« cigaret v škatlicah po 500 komadov bo odslej v prometu malo.

— **Nabava soli v industrijske svrhe.** Na zahtevo novosadske trgovske zbornice je uprava državnih monopolov odredila, da se more nabavljati industrijska sol tudi direktno iz solarne v Kreki po 55, iz solarn v Stonu in Pagu pa po 30 Din za 100 kg.

— **Propagandna razstava našega gospodarstva.** Jugoslov.-nizozemska trgovska zbornica v Rotterdamu bo v zvezi z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu priredila propagandno razstavo na velesejmu v Utrechtu v dnevih od 8.—17. septembra. Ob tej priliki bo prirejena tudi grafična razstava o položaju in razvoju naše industrije. Prav tako bodo na razstavi slike, albumi in prospekti tičoči se gospodarskega razvoja Jugoslavije. Tvrdke, ki bi imele interes na tem, da se njihovi albumi, prospekti itd. razstavijo, naj se obrnejo na Zbornico za TOI v Ljubljani.

— **Skrb za dijaška stanovanja v Sarajevu.** Trideset sarajevskih zdravnikov je sklenilo uvesti posebno akcijo za preskrbo zdravih dijaških stanovanj. V to svrho bodo posebne zdravniške komisije te dni pregledale vsa razpoložljiva dijaška stanovanja. Preiskava se bo nanašala zlasti na higijeničnost stanovanj. Zdravniki bodo izdali poseben seznam dijaških stanovanj in skušali doseči, da oblasti prepovedo oddajo stanovanj, ki ne odgovarjajo higijenskim zahtevam.

— **Dom Kola srbskih sestara.** V Gračanici v vrbaski banovini je bil včeraj dopoldne na svečan način položen temeljni kamen Doma Kola srbskih sester, ki bo služil znanim kulturnim svrham tega društva. V tem domu bo tudi ženska strokovna šola. Polaganje temeljnega kamna se je vršilo v navzočnosti zastopnikov vseh oblasti in velikega števila prebivalstva. Dom bo stal okoli 200.000 Din.

— **Rezbarska tekma.** Državna hipotekarna banka razpisuje natečaj za najboljša rezbarska dela na svojih palačah v Beogradu in v Nišu. Pravico do natečaja imajo vsi naši umetniki. Prva nagrada znaša 16.000 Din, druga 12.000 Din, tretja 8000 Din, četrta pa 4000 Din. Dela je treba izročiti do 10. septembra tehničnemu oddelku Državne hipotekarne banke.

— **Denarni zavodi, ki še niso imeli v razprodaji legitimacij za obisk ljubljanskega velesejma, pa jih žele prevzeti v prodajo za jesenski ljubljanski velesejem,** ki se bo vršil od 29. avgusta do 9. septembra, naj to sporoče uradu velesejma v Ljubljani.

— **Prijave za popravne izpite na realni gimnaziji v Kranju** se sprejemajo do vštetega 24. avgusta. Izpiti se bodo vršili od 25. avgusta dalje po razporedu, ki bo objavljen na šolski deski. — K sprejemnim izpitom za I. razred se je treba prijaviti dne 24. avgusta pismeno ali ustno. Pismene prijave morajo biti kolkovane s 5 Din. Pri prijavi naj se predložita krstni list in izpričevalo o dovršenem 4. razredu osnovne šole. Zakasnele prijave k sprejemnim izpitom se bodo sprejemale še 25. in 26. avgusta. Razpored sprejemnih izpitov se bo naznanil pri prijavi. Sprejemni izpit je po čl. 1. Pravilnika o sprejmnih izpitih obvezen i za redne učence i za one, ki hočejo polagati privatne izpite, počenši s 1. razredom. Vpisovanje učencev-novincev bo 1. septembra od 8. ure dalje, vpisovanje lanskih učencev pa 2. septembra dopoldne. Zamudniki se bodo vpisovali še 3., 4. in 5. septembra od 10.—11. ure. Ostale odredbe (o viš. in niž. teč. izpitu ter o pričetku pouka) bodo pravočasno objavljene na razglasni deski. Ravnateljstvo drž. realne gimnazije v Kranju.

— **Planincem!** Često se dogaja, da zahtevajo člani S. P. D., ki za letos še niso poravnali članarine, ali ki nimajo za 1931 potrjene legitimacije, članske ugodnosti v planinskih kočah. Opozarjamo, da nepotrjene legitimacije niso veljavne. Ugodnosti mora uživati le oni član, katerega legitimacija je vidirana za prihodnje leto. Nepotrjene legitimacije se članom odvzamejo. Odbor SPD.

— **Otrok dobil ime Jugoslav.** V Šabcu je bil krščen te dni tretji sin šefa davčne uprave Dobre Petroviča, ki je dobil ime Jugoslav. To bo menda prvo tako ime v naši državi.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma še oblačno, da pa se bo vreme zboljšalo. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, v dravski banovini deževno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 38.8, v Sarajevu 36.2, v Beogradu 35.3, v Splitu 34.5, v Ljubljani 21.4, v Mariboru 18 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768.1, temperatura je znašala 12 stopinj.

— **Kri na ženitovanju.** V neki goetilni v Kaštel Sučurcu pri Splitu so imeli ženitovanje. Kmečki fant Ane Paljek je med splošnim rajanjem naenkrat padel, ker mu je nekdo izpodnesel stol. Paljek je pograbil drugi stol in ga vrgel med svate, potem je pa potegnil nož in zabodel Marka Puljo. Ranjenca so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— **Samomor in poskušen samomor zaradi nesrečne ljubezni.** V nedeljo zvečer si je končal v Zagrebu življenje 20letni Milan Vukobratović. Fant se je bil sprl s svojo zaročenko, ki ga ni več marala in to ga je tako potrlo, da se je ustrelil. Na Vrazovem sprehajališču si je pognal krogla v glavo v času, ko se je izprehajalo vse polno ljudi. Obležal je takoj mrtev. — Včeraj zjutraj je prišlo v neki zagrebški hotel mlado dekle in zahtevalo sobo. Pozneje se je izkazalo, da gre za 20letno Slavico Babić iz Varaždina. Kmalu se je začul iz njene sobe obupen krik. Prihitelo je hotelsko osobje in Slavico so našli na tleh, pri nji pa steklenično, v kateri je bilo še nekaj octove kisline. Prepeljali so jo v bolnico in zdravniki so ji izprali želodec. Ker je pa popila večjo količino octove kisline, je nevarnost, da ji podleže. Vzrok poskušenega samomora je bila nesrečna ljubezen.

* **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

lj **Proslava 10letnice vladanja kralja Aleksandra I. »Kraljev teden«.** Poročali smo že, da bo mestna občina ljubljanska v proslavo 10letnega vladarskega jubileja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. imenovala novo zavetišče za artilerijsko vojašnico **Zavetišče kralja Aleksandra I.** Spored programa bo v glavnem sledeči: Dne 17. avgusta bo svečana služba božja v stolnici. Ob 11. uri dopoldne se bo vršila slavnostna seja ljubljanske občinske uprave, nato pa polaganje temeljnega kamna na zemljišču za artilerijsko vojašnico, kjer bo ubožnica stala. Zvečer istega dne bo bakljada po mestu s sodelovanjem godbe vojaštva in raznih društev in korporacij. Občina bo razsvetlila grajsko poslopje, meščanstvo pa bo ob proslavi jubileja razobesilo zastave. Vse ostale slavnosti so prenešene na dneve od 5. do 8. septembra, ko se bode pod imenom **»Kraljevega tedna«** vršil v Ljubljani velik pevski in glediški festival.

—lj **Odkritje spomenika kralju Petru v Ljubljani.** Ljubljana se pripravlja na velike svečanosti v proslavo 10-letnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Glavna svečanost bo odkritje spomenika kralju Petru I., ki ga izdeluje naš kipar Lojze Dolinar v delavnici kamnoseškega podjetja g. Tomana v Kolodvorski ulici. Spomenik bo umetnina, na katero bomo lahko Slovenci ponosni. Kip bo v celoti iz podpeškega marmorja in bo tvoril z renoviranim magistratnim poslopjem harmonično celoto. K odkritju spomenika se zbero v Ljubljani velike množice prebivalstva iz vseh krajev dravske banovine, pa tudi iz drugih krajev države, saj je spomenik kralju Petru v Ljubljani izraz ljubezni in hvaležnosti do prvega jugoslovenskega kralja najširših slojev našega ljudstva. Za spomenik so namreč darovali večinoma naši mali ljudje.

—lj **Pevske svečanosti.** V okviru festivala »Kraljevega tedna«, ki se bo vršil v jeseni za časa velesejmskih prireditev v Ljubljani, se bo skušalo po daljšem presledku zopet oživiti pevske svečanosti v večjem slogu. Kdor je že imel priliko poslušati pevske koncerte na prostem, pri katerih nastopajo ogromne mase pevcev, pozna mogočni učinek takih prireditev in bo z veseljem pozdravil vest, da bo podobna pevska svečanost uvrščena v spored ljubljanskega jesenskega festivala »Kraljevega tedna«. Pevska zveza, organizacija, ki ima svoje podružnice razpredene po vsej dravski banovini, nastopi z velikim koncertom, pri katerem bo sodelovalo nad 2000 pevcev in pevk, morda tudi več. Pesmi, ki jih zapojo naši pevci, so po večini take, da bo lahko ta ogromni zbor razvil vso svojo silo in podal umetnine z ono mogočno širino in silno učinkovitostjo, ki nepopisno deluje na poslušalca. Koncert bo dirigiral znani zbiralec slovenskih narodnih pesmi, kapelnik prof. Bajuk Marko, ki že pridno pripravlja in organizira pevsko svečanost, kakršne še ni priredila nobena večja pevska organizacija v Jugoslaviji. Na dan, ko se bo ta koncert vršil, bo gotovo prihitelo ogromno ljudstva z dežele in iz drugih delov države v Ljubljano, da čuje petje in vidi impozanten nastop naših pevcev.

—lj **Obnove pročelij.** Sezona počitnic je najlepši čas za popravila hiš ter obnavljanja fasad, ko so nekatere mestne hiše skoraj povsem prazne. Tudi letos je bilo popravljenih več hiš in vedno jih še popravljajo na raznih mestnih krajih, čeprav se očituje tudi v tem pogledu vsemogočna kriza. Včeraj so pričeli postavljati zidarski oder ob palači ZTOI, ki stoji na vogalu Beethovnove in Knafljeve ulice. Ta palača je bila obnovljena ter temeljito preurejena v notranjosti pred šestimi leti, ko je bilo tudi zgrajeno krasno stopnišče. Fasadna barva se ni obnesla, kmalu se je začela luščiti ter odpadati tako, da je zdaj fasada že res potrebna popravila. Renoviranje je poverjeno stavbniku Iv. Ogrinu. — Tvrdka Tönnies pa obnavlja trinadstropno vogalno hišo Dunajska cesta 20 in Tavčarjeva ulica 2. V mestu obnavljajo še nekaj manjših hiš.

—lj **Ponovno znižanje cen mesu.** Z jutrišnjim dnem se poceni goveje meso I. vrste za 1 Din pri kilogramu in sicer od 17 na 16 Din. Cene govejega mesa II. vrste ostanejo neizpremenjene.

—lj **Šentjakobska knjižnica v Ljubljani** je izposodila meseca julija t. l. 3269 strankam 11.975 knjig. Knjižnica posluje vsak delavnik od 4. do 8. zvečer in izposoja slovenske, srbo-hrvatske, češke, poljske, nemške, francoske, angleške, italijanske, esperantske knjige in modne liste vsakomur, kdor se pri vpisu v knjižnico zadostno legitimira. Izposojilni rok znaša v Ljubljani za leposlovne knjige 2 tedna, potopisne 3 tedne, ostale znanstvene knjige pa 4 tedne. Za obiskovalce dravske in savske banovine izven Ljubljane znaša izposojilni rok za vse knjige 1 teden več, izven teh banovin pa 2 tedna več kot v Ljubljani. Knjige se pošiljajo tudi po pošti. Popolni imeniki so na razpolago in jih priporočamo v nakup. Knjižnica kupuje zlasti starejše slovenske knjige po najvišjih cenah.

u— **Dancing v hotelu »Tivoli«** do 15. t. m. Nov program! Ples. mednarodni artisti. Cene običajne!

Nepričakovan konec pasjih dni

Po hudi vročini je čez noč zapadel na planinah sneg

Ljubljana, 11. avgusta.

Kaj takšnega sredi avgusta. Manj bi nas iznenadil celo konec gospodarske krize in vseh mogočil mizerij. Menda se razumemo, kaj se to pravi — pasji dnevi. Primernejšega imena za poletne mesece ne najdeš, zlasti za ljubljanske, in popularnejšega tudi ne. Kmet in meščan vzdihujeta zaradi pasje vročine, časopisje rabi »pasje dni« v uvodnikih za vsak članek, kmalu bodo zašli pasji dnevi še v govorance, pri napitnicah so pa že itak dolgo v rabi, saj si ne moreš misliti lepše napitnice kot: Napivam vam, predragi, na pasje dni, v želji, da se ohladimo po tej pasji vročini in neznosnih krizah.

Če bi ne bilo pasjih dni, bi ne bilo tudi počitnic, niti kumaric in ljudje bi se ne mogli niti hladiti in mastiti v kopalnih oblekah, še tujski promet bi propadel in cene z letovišči in njihovimi krasotami vred. Ljudje bi niti ne poznali naravnih krasot, najbrž bi niti ne gojili sporta in, kar je glavno, po telesu, ne le po dušah, bi bili pristni judje z mastno kožo.

Mi, ki ostanemo v pasjih dneh doma, si po dolgem času oddahnemo, ne le, ker v pasjih dneh ni v Ljubljani megle, temveč, ker postane mesto kljub pasji vročini nekoliko bolj zračno in zdravo, gotovo zaradi tega, ker se izprazni. Pasji dnevi so takorekoč ventil za to ubogo naše življenje. In bi jim še lahko peli slavospeve. Posebno letošnjim, ko je prišlo do tako ogromnih izprememb v našem meščanskem življenju. Ena največjih je nedvomno pocenitev mesa, druga pa izpraznitev Ljubljanice. Napredek na celi črti, pa se naj še kdo obregne ob pasje dni!

Toda, pasjih dni je zaenkrat konec, kar ugotavljamo s popolnim prepričanjem. Baje so se kar čez noč zelo pocenile kopalne obleke in se je vrnilo v Ljubljano nešteto letoviščarjev. Kopališča so danes skoraj povsem prazna, kopljejo se le kolpalci, ki se niso mogli odvaditi kar čez noč te hvalevredne pasjednevne razvade.

Danes so se pojavile na ulicah tudi dame v kožuhih, po mestu tekajo tudi pristni smučarji, oprtani s smučmi, Ljubljana je oživela, vse se je kar naenkrat izpreVrglo, še celo po več mesecev zaprta okna se odpirajo ter se pojavljajo na ulicah ljudje, podobni sencam, najbrž so vstali od mrtvih. Konec pasjih dni, nič drugega!

Še včeraj smo kar kopneli pod tropičnim solncem ter so nam malo da ne vtseli jeziki iz ust, ker je bila takšna pasja vročina. Mislili smo že, da ne bomo mogli meriti niti več vročine s toplomerji, ki so razdeljeni samo na 100 stopinj. Sladoledarji so baje letos tako obogateli, da si začno v kratkem graditi vile, izbirajo si še samo parcele, najbrž si jih bodo izbrali ob Cesti dveh cesarjev.

Vremenarji so pa snoči prekrižali vse račune ubogih smrtnikov. Ko smo davi vstali, smo mislili, da smo prespali cele mesece, kajti nastopila je prava pravcata zima. Planine so pokrite s snegom kot decembra, sneg sega precej daleč v doline. Seveda ne bo obležal, ker je solnce še premočno, presenetil je nas pa le. Kako so se ga morali ustrašiti šele turisti, ki jim je čez noč zapadel in zamedel nahrbtnike. Prestrašeni smo se ozrli na Grad. K sreči ni na njem snega, najbrž zaradi toplih Ljubljančinih izparin. Ljubljana se je zaenkrat zadovoljila z dežjem in z senzacijo, da je konec pasjih dni.

Nam se je torej od daleč že predstavila nova zima in davi je bilo tako hladno, da se gotovo nihče ni potil. Tudi ponoči je temperatura naenkrat tako občutno padla, da so začeli ljudje zapirati okna, ker jih je v posteljah zeblo. V drugih krajih države se pa še pošteno pote. V Beogradu 36.2 itd. Če jim je preveč vroče, Skoplju so imeli včeraj 38.8 stopinj, v naj se pridejo hladit k nam.

Dan težkih nesreč

Ljubljana, 11. avgusta.

Včerajšnji dan je bil v Ljubljani v znamenju težkih nesreč in tragedij, ki so zahtevale več človeških žrtev. Tako je bil do smrti povožen neki postrešček, neki moški katerega indentiteto so že ugotovili, je v obupanosti skočil v Gruberjev prekop, neko starejšo damo je zadela kap, odigral se je pa tudi krvav zločin na Viču. Poleg tega je na policijo prispelo več prijav o novih prometnih nesrečah, raznih pretepih in dveh večjih tatvinah.

UTOPLJENEC V GRUBERJEVEM PREKOPU IDENTIFICIRAN.

Kakor je že današnje »Jutro« poročalo, so včeraj okrog 13. pasanti na bregu Gruberjevega prekopa opazili za vojašnico Kralja Petra nekega strejšega moškega, ki je strmem bregu zdrknil v vodo, kjer so ga valovi hipoma zagrnili. Nesrečo je opazil prvi skladiščnik g. Korbar, ki je skočil s kolesa in se pognal za neznancem v vodo. Priskočila mu je pa na pomoč tudi zobotehnica Nada Zimova. Oba sta le z največjim naporom spravila moškega na breg in na pomoč je bila pozvana takoj reševalna postaja. Utopljenca so skušali z umetnim dihanjem obuditi, pa so bil vsi napori članov reševalne postaje zaman. Kmalu nato je neznanec izdihnil.

Pri utopljencu so našli pismo, naslovljeno na Otmarja Kolenca v Št. Rupertu na Dolenjskem. Zato je policija takoj brzojavila orožniški postaji v Št. Rupertu, ki je obvestila Kolenčeve. Danes dopoldne se je pripeljal v Ljubljano 30-letni Josip Kolenc, ki je na reševalni postaji izjavil, da bi utegnil biti utopljenec najbrž njegov oče Ignac Kolenc. Z reševalne postaje so ga poslali na policijo. Tam je Kolenc izpovedal, da je odšel njegov oče v soboto z doma in da so ga od takrat pogrešali. Sin je tudi povedal, da je bil oče že delj časa nekam potrt in da je tri tedne neprestano popival. Policija je Kolenca poslala v mrtvašnico. Vse kaže, da je utopljenec res identičen s posestnikom Ignacem Kolencem. Pismo, ki so ga našli pri njem, je bilo naslovljeno na sina Otmarja.

SMRTNA NESREČA NA MIKLOŠIČEVI CESTI.

Včeraj zjutraj se je na Miklošičevi cesti pripetila težka nesreča katere žrtev je postal 70-letni postrešček France Matjašič, stanujoč v Hrenovi ulici 16. Okrog 7.30 je stal Matjašič nasproti hotela Union na Miklošičevi cesti in se razgovarjal s tovarišem. Tedaj je privozil po Miklošičevi cesti v smeri proti Kralja Petra trgu tovorni avtomobil ekonomije na Turjaku, ki ga je šofiral Alojzij Kovačič. Nesreča je hotela, da je Matjašič šel v zadnjem hipu opazil avtomobil. Bil je tako zbegan, da se je za hip zdrsnil in namesto da bi stekel čez cesto, je nehote stopil korak nazaj in prišel tik pod avto, ki ga je podrl. Šofer je takoj ustavil avtomobil, toda bilo je že prepozno, Matjašič je bil nezavesten. Kovačič ga je naložil na svoj avtomobil in ga je takoj prepeljal v bolnico, kjer je pa nesrečni starček okrog 13.45 poškodbam podlegel. Policija je zadevo prijavila državnemu tožilstvu.

NAGLA SMRT NA ULICI.

V nedeljo sta se pripeljala v Ljubljano knjižničar Josip Datler in njegova 70-letna žena Jelka iz Zagreba. Bila sta na plavalnih tekmah v kopališču Ilirije, po tekmovanju sta pa odšla na izprehod v Tivoli. Tam je gospej v parku postalo nenadoma slabo in se je zgrudila. Datler je takoj naročil avto in se odpeljal na kolodvor, hoteč nazaj v Zagreb. Toda stanje Datlerjeve se je poslabšalo in je moral pozvati reševalno postajo na pomoč. Med prevozom v bolnico je Datlerjeva umrla. Njeno truplo so s pogrebnim avtom prepeljali v Zagreb.

DVE VEČJI TATVINI.

Na policiji je prijavil včeraj skladiščnik Ivan Grum, zaposlen pri Stavbni družbi, da je bilo od sobote do ponedeljka vlomljeno v skladišče Stavbne družbe v delavnici na Šmartinski cesti 32. Tat je s ponarejenim ključem odprl vrata in odpeljal moško kolo znamke »Aiglon«, last Alojzija Pretnarja, ter odnesel dva gonilna jermena, dolga po 7 metrov, zobčasto rezervno kolo za stroj in 3 magnete za avtomobil. Skupna škoda znaša 6750 Din.

Smolo je imela tudi perica Marija Zrimškova iz Bezovika št. 10. Včeraj opoldne je kakor običajno vsak ponedeljek pripeljala voziček opranega perila v Ljubljano. Na Novem trgu je pred hišo št. 2 pustila voziček na cesti in odšla k neki stranki. Ko se je vrnila, je opazila, da ji je nekdo odnesel sveženj perila, last stranke Nickelsbacher. Bilo je okrog 50 komadov raznega perila v skupni vrednoti 3555 Din.

TRAMVAJ ZAVOZIL V ŽELEZNIŠKE ZAPORNICE.

Snoči okrog 9. se je pripetila na Dolenjski cesti na križišču tramvajske proge in železnice manjša nesreča. Noč je bila zaradi bližajoče se nevihte zelo temna in tako se je pripetilo, da voznik na slabo razsvetljeni Dolenjski cesti ni opazil, da so zapornice spuščene in se je tramvaj zaletel vanje ter obe prelomil. Železnica trpi manjšo škodo. Kakor zatrjujejo potniki v tramvaju, voznik res ni mogel opaziti spuščenih zapornic, ker je bilo zelo temno.

KRVAV ZLOČIN NA VIČU.

Na Viču je včeraj popoldne posestnik Janez Pance z nožem oklal 37-letnega čevljarskega pomočnika Franceta Volča, katerega je sunil v vrat. Volča so morali prepeljati v bolnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Volčetovo stanje ni nevarno.

Pance je bil aretiran, v zapor je pa moral tudi neki drugi nasilnež in sicer Bosanec Husein Kočić, ki je hotel z nožem napasti nekega moškega. Baje gre za osveto, ker ga je dotični zaradi tatvine nedavno ovadil in je Bosanec presedel par dni v zaporu.

OPOZORILO OBČINSTVU!

Glede na vedno pogostejše prometne nesreče je uprava policije v Ljubljani sklenila, v svrho vzdrževanja rednega prometa poostriti mere cestno-policijskega reda. Policijske straže so dobile strog nalog, da vsakogar, ki bo kršil cestno-policijski red, brezpogojno ovadijo. Poleg tega bo poslala policija na prometne ceste in ulice posebne patrulje, da bodo nadzirale ves promet. Policija pa poziva tudi pešce, naj se zavedajo, da je sredina ceste namenjena izključno samo vozilom, da pločniki niso zbirališča za razgovore in sestanke in da je vsak pešec dolžan gledati na levo in desno, kadar gre čez cesto ter se mora on umakniti vozilom, ne pa vozniki njemu, pa naj si bodo kolesarji ali avtomobilisti. Prometni referent na policiji bo odslej vsakogar, ki bi kršil cestno-policijski red, kaznoval v dvojni izmeri.

Uprava policije je tudi doznala, da se opetovano dogaja, da zlasti v nočnem času pijanci nadlegujejo vojaške straže in se nočejo pokoriti njihovemu pozivu. Opozarja se občinstvo, naj v lastnem interesu ne hodi v bližino vojaških objektov in straž, naj se brezpogojno pokori pozivu straže in se na poziv takoj odstrani. Pomisliti je treba, da vrši vojaška straža težko in odgovornosti polno službo ter ima orožje zato, da ga po potrebi tudi rabi.

Proti onim, ki ne bi vpoštevali tega opozorila in bi prišli v kakršenkoli konflikt z vojaško stražo, bo uprava policije postopala brezobzirno in z vso strogostjo.

Jesenski ljubljanski velesejem

od 29. avgusta do 9. septembra bo zelo zanimiva prireditev. Vse je skrbno pripravljeno, z ljubeznijo in največjo vestnostjo. Zato je tudi upravičeno upanje, da bo uspeh popoln. Poleg splošnega vzorčnega velesejmskega oddelka za trgovino, obrt in industrijo, kjer se bodo sklepale kupčije zlasti v strojnih in tehničnih napravah, pa tudi v drugih številnih sezonskih predmetih, ki jih bodo razstavile številne tvrdke, bo letos še cela vrsta razstav:

I. Tujskoprometna razstava, ki bo obsegala propagandni del, strokovno-poučni del in tehnični tujskoprometni del.

II. Razstava slovenskih mest.

III. Kmetijska razstava, ki bo obsegala strokovno poučni kmetijski oddelek, sirarsko in mlekarsko razstavo, razstavo jajc, čebelarsko razstavo in sejem za med, zelenjadno razstavo, vinsko razstavo in sejem, razstavo poljedelskih strojev in orodja, perutninarsko razstavo in razstavo kuncev.

IV. Higijenska razstava.

V. Novodobno gospodinjstvo, ki bo obsegalo stanovanje po načelih smotrenega gospodinjstva zgrajene hiše, opravljanje hišnega dela, uporabo tvarine po narodnogospodarskih načelih, nakupovanje, gospodinjsko knjigovodstvo, obleka gospodinje, štedenje z zdravjem, telesnimi in duševnimi močmi gospodinje, domačo lekarno in svoji k svojim.

VI. Obrtna razstava.

VII. Razstava domače obrti.

VIII. Razstava pohištva stanovanjske, hotelske in gostilniške opreme in

IX. industrijska in obrtna razstava.

Vse te razstave bodo dale letošnjemu jesenskemu velesejmu tudi kulturno - gospodarsko obeležje. Vsaka razstava zase zasluži, da si jo bo vsakdo ogledal, ker bodo vse za vse sloje našega naroda velikega vzgojnega pomena.

Industrijski, obrtni in trgovski oddelek bosta nudila obiskovalcem najboljšo priložnost za nakup in naročila najraznovrstnejšega blaga. Posebno opozarjamo na krasno pohištvo, gospodarske stroje, stroje za obdelovanje lesa in druge stroje za najrazličnejšo uporabo, radio, blago, galanterijo, bižuterijo itd.

Najboljše, najrajnejše, zato najcenejše!

Vodnikove družbe za leto 1931?

Emile Gaboriau:

Vampirji velemesta

Roman

— Nehali so mi jo izplačevati, čim sem postal polnoleten. Mati je bila na to opozorjena. Spominjam se, kot da je bilo danes, onega trenutka, ko mi je to sporočila. Bilo je nekega večera in ker je bil baš moj rojstni dan, je skuhala boljšo večerjo kot običajno. Praznovala je rojstni dan, dasi bi ga bila morala preklinjati. Uboga mati! — Paul, mi je dejala, ko si prišel na svet, mi je plemenit prijatelj obljubil pomagati vzgojiti te. Ostal je mož beseda. Zdaj si star ena in dvajset let in zato ne moreva več pričakovati od njega pomoči. Zdaj si mož, dragi sin, in samo nate se lahko naslonim. Delaj, bodi pošten in če se ti bo zdela kdaj ta ali ona dolžnost pretežka, se spomni, da ti nalaga tvoje rojstvo dvojno dolžnost.

Paul je obmolknil. Bil je globoko ganjen in po licih sta mu zdrknili dve vroči solzi.

— Čez poldrugo leto mi je mati svetu, brez prijateljev, brez rodbine. nenadoma umrla. Ostal sem sam na svetu, brez prijateljev, brez rodbine. Oh, da! Sam sem, čisto sam! Lahko umrem, lahko brez sledu izginem, nihče se ne bo zmenil za to, ker nihče ne ve, da sploh živim.

Mascarotu se je zresnil obraz. Vstal je, kakor bi hotel prikriti svojo nervoznost, in začel je hoditi po sobi. Kar se je ustavil pred svojim mladim klijentom, držeč roke na hrbtu.

— Ste razumeli, mladi prijatelj? — je dejal. — Ne bom več nadaljeval zasliševanja, ki vam je gotovo mučno.

— Mislil sem, da vam je narekovala vsa ta vprašanja skrb zame, — je pripomnil Paul diplomatično.

— Prav pravite, hotel sem vas preizkusiti, presoditi vašo iskrenost, kar moram odkrito priznati. In zakaj? To vam povem pozneje. Odslej pa nikoli ne pozabite, da ni v vašem življenju ničesar, kar bi mi ne bilo znano. Gotovo vas zanima, kako je to mogoče. Dovolite, da vam tega ne pojasnim. Recimo, da je hotelo tako čudno naključje.

Paulova radovednost je bila že itak velika, a te dvoumne besede so ga navdale s pravcato grozo, ki se mu je takoj poznala tudi na obrazu.

— Bežite no! — je pripomnil častivredni posredovalec. — Pa se vendar zdaj ne bojite?

— Da, bojim se, gospod, je zajecljal Paul.

— Zakaj? Zaman se vprašujem, česa naj bi se bal človek v vašem položaju. Nikar si ne belite glave, pustite bojazen in zaupajte mi, ker vam hočem samo dobro.

Te besede je izgovoril z izredno nežnim in prepričevalnim glasom. Potem je pa sedel iznova v naslanjač in nadaljeval:

— Vrniva se k vam. Prav ste dejali, vaša mati je bila zlata duša; nji morate biti hvaležni, da ste mogli dovršiti študije na liceju v Poitiersu. Z osemnajstimi leti ste maturirali, eno leto ste zamudili, končno ste pa stopili kot koncipijent k advokatu.

— Vse je res.

— Žal vam uradna lestvica ni dišala. Pečali ste se bolj z glasbo, peli ste romance in komponirali celo opere; pri tem ste si pa že začeli domišljati, da ste genij prve vrste.

Paula, ki je poslušal ves čas potrpežljivo, je zadel ta sarkazem tako neprijetno, da je poskusil protestirati, toda zaman.

Skratka, nekega lepega jutra, — je nadaljeval Mascarot, ste odšli iz pisarne in izjavili materi, da boste poučevali klavir, dokler ne postanete slaven skladatelj, kar se bo kmalu zgodilo. Dovolite, da povem to do konca! Vaš odhod iz Poitiersa je bil zadnja in največja neumnost. Po materini smrti ste prodali vse imetje in sedli s tremi tisočaki na vlak. Če bi se bili vsaj odpeljali sami! Tako ste se pa zatelebali v Poitiersu v mlado delavko, neko Rozo Pigoreau, in storiti niste znali nič pametnejšega kot da ste jo vzeli s seboj.

— Ah, gospod, če bi vam pojasnil..

— To bi bilo odveč. Posledice so nam znane. Čez pol leta so bili oni trije tisočaki pri vragu, prišla je stiska, potem beda, končno glad in nazadnje ste obtičali v hotelu »Pri Peruanu«, kjer ste že mislili na samomor, ko ste se seznanili z mojim starim prijateljem Tantainom.

— Pa naj bo tako, gospod, — je priznal Paul skesano, — bil sem neumen, toda beda me je spametovala in če sem zdaj tu, sem samo zato, ker sem se odrekel vsem iluzijam.

— Ali se odrečete tudi gospodični Pigoreau?

Pri tem vprašanju je mladenič prebledel.

— Ljubim Rozo, gospod, — je dejal užaljeno, — mislim, da sem vam to že povedal. Zaupala mi je, možato deli z menoj bedo in prepričan sem, da me ljubi. — Roza postane moja žena, gospod.

Mascarot je počasi odložil čepico, potem se je pa globoko priklonil in dejal zelo resno, brez najmanjše ironije.

— Oprostite!

Ni se pa mogel odreči svojemu namenu in nadaljeval je:

— Tako je torej ta reč. Potrebna vam je služba in sicer nujno. Kaj pa znate? Zelo malo, je-li? Ste kakor vsi mladi ljudje, vzgojeni v liceju: znate mnogo in nič. Če bi imel sina, bi se moral izučiti te ali one obrti, čeprav bi imel sto tisoč rente.

Paul si je grizel ustnice, bil je v zadregi, ker je moral še preveč priznati resničnost teh besed.

— Toda nekam vas moram spraviti, da boste vsaj za silo preskrbljeni, — je nadaljeval Mascarot. — Vaš prijatelj sem, a prijatelja nikoli ne pustim na cedilu. Kaj bi dejali, če bi vam preskrbel mesto s plačo dvanajst tisoč na leto?

To število je bilo celo z najdrznejšimi Paulovimi nadami tako fantastično, da je mislil, da se posredovalec norčuje iz njega.

— Ni lepo od vas, da se norčujete iz mene, gospod, — je odgovoril Paul. Toda Mascarot se ni norčeval.

— Ali mi boste verjeli, — je vprašal, če vam dam v dokaz, da mislim resno, plačo za prvi mesec v naprej?

In potegnil je iz predalčka tisočak ter mu ga ponudil.

Paul je bankovec odklonil, vendar je pa moral ta tehtni dokaz priznati. In takoj je postal malodušen. Vpraševal se je, če je sploh sposoben za tako imenitno službo.

— Ah, kaj mislite, da bi vam ponujal to službo, če bi ne bili sposobni za njo? — je odgovoril vrli posredovalec. — Če bi se mi ne mudilo, bi vam kar zdajle pojasnil značaj vašega dela. To storim jutri. Pridite k meni kakor danes med poldnem in eno.

Paul je bil že ves zmešan, vendar je pa spoznal, da bi bil vsiljiv, če bi še ostal v Mascarotovem kabinetu. Zato je vstal in se obrnil k vratom.

— Še nekaj, — je dejal Mascarot. — V hotelu »Pri Peruanu« ne morete več ostati. Takoj si poiščite sobo tu v tem okraju in čim jo boste imeli, mi prinesite svoj naslov. Tako torej, jutri pa na svidenje.

107 sob za eno družino

Žalosten konec nemških „volnenih kraljev“, ki so vladali 60 let

Preiskava proti bivšima generalnima ravnateljema »Nordwolle« bratoma Lahusen je zaenkrat končana. Preiskava je spravila na dan toliko dokazov, da sta obtoženca kriva, da ju ne mislijo izpustiti niti proti visoki kavciji. Preiskava se bo pa nadaljevala, čim bodo pregledane trgovske knjige in čim predlože strokovnjaki o tem svoje poročilo. Zdaj so začeli zasliševati priče, ki se jih oglaša vedno več. Afera je tako obsežna, da bo trajalo zasliševanje prič več dni.

Polom velikega nemškega industrijskega koncerna »Nordwolle«, ki je imel poleg mnogih tovarn v Nemčiji tudi velika podjetja v drugih državah, posebno na Češkoslovaškem in Holandskem, je obrnil pozornost sveta na Lahusenovo rodbino, živečo v gradu Hohehorst in znano pod imenom »evropska volnena dinastija«. To je grad, na katerega bi bila lahko ponosna vsaka dinastija, saj ne zaostaja niti za slovito palačo Ludvika XIV. v Versaillesu.

Pravljični grad rodbine Lahusen je bil zgrajen v letih 1928/29 in stroški so znašali v naši valuti več sto milijonov dinarjev. Načrte je napravilo osem arhitektov, zaposlenih je bilo mnogo kiparjev in akademičnih slikarjev, 6 odličnih predstavnikov umetne industrije in skoraj 50 nemških gradbenih podjetij. Celo za vrt so najeli posebnega arhitekta, da ga je lepo uredil in opremil z vsemi modernimi pridobitvami in tehnike. Grad je iz svetlosivega kamna, prepreženega z bronom. V njem je 107 velikih, razkošno opremljenih sob in dvoran, 12 kopalnic, obloženih z belim marmorjem, posebne sobe za kvartanje, kabineti, otroške spalnice, sobe za služinčad in velike kuhinje z najmodernejšo opremo in električno kurjavo. Torej za eno samo rodbino 107 sob! Na svetu je pa vse polno rodbin, ki se morajo stiskati v eni sami sobi.

Najkrasnejša je biljardna dvorana s stropom na krasnih stebrih in mnogimi stranskimi prostori, v katerih so bile gostom vedno pripravljene najfinejše zakuske. Pravo čudo ne le za Nemčijo, temveč tudi za vso Evropo je grajski vrt s pravljično vegetacijo, vodometi in ribniki, ki vzbujajo splošno občudovanje. Takega vrta baje ne premore vsa Evropa.

Uspeh rodbine Lahusen se je pričel pred 60 leti z malega. Najprej so Lahusenovi dovažali volno, potem so jo začeli obdelovati v lastnih tovarnah, ki so jih imeli že pred vojno v Nemčiji 18. Po vojni se je pa njihov koncern, ki je bil že itak eden najmočnejših, še bolj razmahnil. Toda v gigantskem industrijskem telesu je bilo mnogo gnilega. Na videz sijajno napredujoči koncern se je zdaj naenkrat zrušil pod težo pasiv, ki so dosegle 250 milijonov mark. Delnice »Nordwolle« so padle od 45 na 4 marke, 15.000 delavcev je izgubilo delo in bratje Lahusenovi sede v preiskovalnem zaporu. Tak je po 60 letih konec vladanja nemških »volnenih kraljev«.

Ekspedicije v morske globine

Ameriški učenjak William Beebe in ravnatelj naravoslovnega muzeja v New Yorku Otis Barton pripravljata znanstveno ekspedicijo v morje. Učenjaka sta se nekoč že spustila 500 m pod morsko gladino in oceanografijo sta obogatila z mnogimi važnimi ugotovitvami. Kakor Piccard, tako sta tudi ameriška učenjaka svojo ekspedicijo najprej temeljito preštudirala v laboratoriju in dokazala, da ne bo imela samo teoretičnega pomena, temveč da bo pojasnila tudi marsikaj iz življenja morskih živali in rastlin. Še nedavno so pripisovali nekateri učenjaki svetlobne pojave, ki so pogosti zlasti v tropičnih morjih, kozmičnemu izžarevanju. Šele z Einsteinovim odkritjem, da prihaja kozmično izžarevanje samo od zvezd, je bila ta domneva ovržena in svetlobni pojavi v morju se pripisujejo sedaj svetlikajočim se ribam.

Ameriška učenjaka se hočeta spustiti 800 m pod morsko gladino v jekleni gondoli, ki bo zunaj in znotraj močno podobna Piccardovi. V močnih stenah bo več okenc, skozi katera bosta učenjaka opazovala življenje v morju. Na gondoli bodo pritrjene razne merilne naprave. Močni reflektorji bodo obsevali morske živali in rastline tako, da jih bosta lahko učenjaka fotografirala. Jekleno gondolo spuste v morje z ladje, ki bo nalašč v ta namen opremljena. Gondola bo zvezana z ladjo z močnim kablom, po katerem bo napeljan telefon. Na krovu ladje bo posebna naprava, ki bo zabeležila vsako besedo učenjakov, izgovorjeno v morskih globinah.

Ljudi se je menda polastila splošna želja prodreti v vse tajne prirode, kajti tudi iz Belgije poročajo, da hoče znani belgijski narodni fond za znanstvena raziskavanja, ki je podpiral Piccardov polet v stratosfero, podpirati tudi ekspedicijo v morske globine. Pa tudi z Danske prihaja vest, da nameravajo učenjaki organizirati v tropičnem pasu ekspedicijo v morske globine.

Francoske igralnice pešajo

Francoske igralnice so začele zadnje čase močno pešati. Iz letnega izkaza o dohodkih 169 francoskih igralnic v zadnji sezoni je razvidno, da so nazadovali kosmati dohodki v zadnji zimski sezoni za celih 16 milijonov frankov. Kosmati dohodki so znašali zdaj samo 91.1 milijonov frankov, kar pomeni v primeri z rekordnimi dohodki v sezoni 1927/28 nazadovanje za 47.5 milijonov frankov.

Med igralnicami je glede višine dohodkov še vedno prvi mestni kazino v Cannes. Ta igralnica je imela v zadnji sezoni 219 milijonov frankov dohodkov. Na drugem mestu je Gouldov kazino v Nizzi, ki ga vodi sedaj ameriški milijonar Gould. Mož je obenem lastnik igralnic v Juan-les Pins, Granwille in Bagnolles de L'Orne. Gould je dal za zidanje tako zvane palače Sredozemskega morja v Nizzi 5 milijonov frankov in sam pravi, da bi take palače niti cesarji ne mogli zgraditi. V letošnji zimski sezoni je kasirala banka te igralnice nad 21 milijonov frankov. Poleg Gouldove igralnice jih ima Nizza še šest in je tako glede igralnic med francoskimi mesti prva. V zadnji zimski sezoni so imele igralnice v Nizzi okrog 50 milijonov frankov dohodkov. Le Touquet, največja igralnica Francije v poletnih mesecih, je imela v letošnji poletni sezoni sama 41.8 milijonov frankov dohodkov.

V splošnem lahko rečemo, da hazardiranje v Franciji pojema. Deloma je krivo zvišanje davkov na igralnice. Mnogo je pripomoglo tudi, da so zaprli igralnice zloglasnega grškega sindikata. Največje dohodke so imele francoske igralnice l. 1928, ko so spravili lastniki 613 milijonov frankov. Tako dobrih časov najbrž ne bodo doživeli nikoli več.

Prebarvano dekle.

— Kdo je pa bila ta nova deklina, ki so jo imel včeraj v prikolici?

— Saj ni bila nova. To je že stara, samo da je bila včeraj prebarvana.

Mož in žena.

— Da te le sram ni, da laziš za vsakim predpasnikom! Pokaži mi to pismo!

— Kakšno pismo?

— Tisto, ki ga držiš na hrbtu. Saj sem takoj spoznala žensko pisavo in ti si prebledel.

— Prav praviš. To je pismo tvoje šivilje.

Potrtim srcem naznanjamo svojim sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša dobra mati, stara mati, gospa

Julijana Hrehorič

roj. Šturm

včeraj dne 10. t. m. ob 8. uri zvečer, v 70. letu svoje starosti, po kratki mučni bolezni Bogu vdano preminula.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil v sredo dne 12. t. m. ob 5. uri popoldne na pokopališče Sv. Roka.

Metlika — Ljubljana — Zagreb, dne 11. avgusta 1931.

FRAN in RUDOLF, sinova — Rodbine: ŠTURM, NEMANIČ in WEIS

RAZPIS.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

ključavničarskih del

za novo gradnjo stanovanjske hiše v Celju.

Vsi potrebni pripomočki, kot proračun in načrti se dobe za Din 30.— od 13. t. m. dalje med uradnimi urami pri podpisanem uradu v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Zapečatene in v smislu razpisa opremljene oferte je vložti do 20. avgusta 1931. do pol 12. ure dopoldne pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

JUGOGRAD izvršuje solidno in najceneje vse zgradbe ter tozadevne načrte. — Inž. Srečko Pust. — Inž. arh. Bogomir Pust. — Streliška 33, tel. 2025. 851

ZA STAVBE vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladijska tla — ceno oddaja Fran ŠUŠTAR, Ljubljana, Dolenjska cesta. Telefon 2424. 2233

Graški velesejem
(GRAZER MESSE)
od 29. avgusta do 6. septembra t. l.
RAZSTAVA RJAVE ŽIVINE
od 29. avgusta do vključno 1. sept.
RAZSTAVA PRAŠIČEV
od 3. sept. do vključno 6. sept.
Glavno razpečevališče sejemskih izkaznic: Banka Berjak, Maribor, Gosposka ulica. Proti predložitvi sejemske izkaznice vstop brez vizuma. — Potreben je samo potni list.

Samo še danes ob 4., ½8. in 9.¼
DENIS KING
mojster vseh pevcev, član Metropolitan opere New York v čarobni opereti
Kralj potepuhov
Kot partnerica slavna primadona JEANETTE MACDONALD
Elitni kino Matica
Telefon 2124

Pozor! Pozor!
KONKURZNA RAZPRODAJA
modne trgovine Jos. Lenard
se zaradi preselitve z Dunajske ceste št. 20 nadaljuje do preklica
v Šelenburgovi ulici štev. 6
(nasproti trgovine Meinl).

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.